

Vipera aspis zinnikeri, Frankrijk, bergvorm.
Vipera aspis zinnikeri, France, mountain phase.
Foto/Photo: Pedro Janssen.

EEN ADDER MEER OF MINDER

ADDERS: MORE OR LESS

Ron Bronckers
Oude Kerkstraat 38
6227 SR Maastricht

De opkomst van de prentbriefkaart in Frankrijk omstreeks 1900 droeg bij aan de populariteit van adderjagers die men bij gelegenheid graag portretteerde. Eveneens verschenen er vanaf die tijd ook steeds meer artikelen in kranten en tijdschriften om het leven van deze vaak markante figuren onder de aandacht van de lezer te brengen.

Eind 2014 kwam ik in het bezit van een zeldzame prentbriefkaart uit 1922, met daarop afgebeeld een voor mij nog onbekende adderjager (zie afbeelding). Zoals gewoonlijk kreeg ik al snel de behoefte om meer te weten te komen over deze Chollet, zoals zijn achternaam luidt. Na enig speurwerk kwam ik op internet een krantenartikel tegen uit *Le Figaro* van 1921, waarin de prestaties van deze *charmeur de vipères* aan bod komen. Het was niet ongebruikelijk dat kranten berichtten over de competitie tussen adderjagers in een bepaalde streek, maar in dit artikel ging men nog een stapje verder door twee ver uit elkaar opererende vakgenoten met elkaar te vergelijken. Hieronder een vertaling om aan te tonen hoe het journaal in dit geval te werk ging:

Le Figaro N° 198 17 juli 1921

De adderbezweerder

In Couchey, in de regio Bourgondië, leeft de heer François Janniard. Hij is een vriendelijke man die sinds zijn kinderjaren voorbestemd was om moeilijk en ondankbaar werk te verrichten: hij vervolgt en doodt de adders die zijn provincie bevolken. De omvang en de kracht van zijn bekwaamheid zijn zodanig dat hij er onlangs binnen twee weken tijd bijna driehonderdvijftig vernietigde. Na dat gedaan te hebben, was de heer François Janniard ervan overtuigd dat hij alle records van de adderjager

Ron Bronckers

The increase in popularity of the postcard in France around 1900 contributed to the rise in popularity of viper hunters that were, on occasion, portrayed on them. About that time an increasing number of articles appeared in newspapers and magazines drawing attention to the lives of these often prominent figures.

In late 2014, I came into the possession of a rare postcard from 1922, which portrayed an unfamiliar viper hunter (Photo 1). I soon got the desire to learn more about this man who went by the surname of Chollet. After some research, I came across a newspaper article on the internet from a 1921 copy of *Le Figaro*, in which the performances of the *charmeur de vipères* were mentioned. It was not unusual for newspapers to report about the competition between viper hunters in a certain area, but in this article it went a step further by comparing two widely separated active colleagues. Below is a translation to illustrate how the journalists approached the topic:

Le Figaro No 198 17th July 1921

The Viper Charmer

In Couchey, in the Burgundy region, lives Mr. François Janniard. He is a friendly man who was destined since his childhood to perform difficult and thankless work: he hunts and kills the adders that inhabit his province. The magnitude of his skills are such that he recently destroyed almost three hundred fifty adders within two weeks. After having done that, Mr. François Janniard was convinced that he had broken all records of viper hunters, and modestly congratulating himself, he was preparing for new crusades.

But southern France was circumspect:

'Oh really!?' shouted thousands of voices, 'he

gers verbroken had, en zichzelf bescheiden feliciterend, maakte hij zich op voor nieuwe kruistochten.

Maar Zuid-Frankrijk was oplettend:

- O werkelijk!? schreeuwden duizenden stemmen, hij stelt niets voor deze Janniard!

En inderdaad, de heer Armand Chollet - een Nimrod (een groot jager - RB), zoals ze daar zeggen - uit Marignane, is van plan hem van de kroon te beroven. De kranten uit zijn streek verwittigen ons « hij was zeer aangedaan » door het relaas van de heldendaden van die Bourgondiër en « hij zal het veel beter doen ».

Op 3 juli ving de heer Chollet vijftig adders en op de 11^e had hij er al «meer dan tweehonderdvijftig, sommige slangen van verschillende kleuren en afmetingen » gevangen.

«De heer Chollet, moet worden toegegeven, doodt niet al deze reptielen. Hij neemt de levende mee en begeeft zich naar Marseille, waar hij kopers kan vinden. Het is een echte slangenbezweerder; hij streeft ze, ze kronkelen rond zijn nek, zijn armen, zonder enig gevaar ». Zon! Zon!

Vandaag de dag

Het aantal adders dat Chollet destijds in iets meer dan een week kon vangen, is vandaag de dag onvoorstelbaar en zou menigeen doen verlangen naar vervlogen tijden. In 2013 werd er in het zuiden van de Creuse, een dunbevolkt departement dat deel uitmaakt van de regio Limousin in Midden-Frankrijk, jacht gemaakt op adders. Twee studenten van de Hogeschool Van Hall Larenstein uit Leeuwarden, onderzochten het vlakbij elkaar voorkomen van de Gewone adder (*Vipera berus*) en de Aspisadder (*Vipera aspis*) in dit gebied. Tijdens de drie maanden die ze hiervoor uittrokken, vingden ze vijftig gewone adders en twintig aspisadders. Ze haalden hiermee zelfs de Franse televisie (France TV3) en de reportage is te zien op de website van Natuurcentrum Tigouleix, hun uitvalsbasis in Saint-Agnant-près-Crocq (zie: <http://www.tigouleix.nl/ondopeningspagina.html>).

Een totaal van zeventig adders met twee man in drie maanden tijd is geen aantal waar Chol-

De uit Marignane afkomstige adderjager Armand Chollet hier als slangenbezweerder afgebeeld (Coll. R.J.C. Bronckers).

The viper hunter Armand Chollet from Marignane here depicted as a snake charmer (Coll. R.J.C. Bronckers).

is nothing, that Janniard!

And indeed, Mr. Armand Chollet - a Nimrod (a known hunter - RB), as they say there - from Marignane, intends to rob the crown. The newspapers from his region notify us 'he was very affected' by the tale of the exploits heroics of the Burgundian and 'he will do much better'.

On July 3, Mr Chollet caught fifty adders and on the 11th he had caught 'more than two hundred and fifty, some snakes of different colours and sizes'.

'Mr Chollet, it must be admitted, does not kill all these reptiles. He takes the live ones, and goes to Marseille, where he can find buyers. It's a real

let snel wakker van zou liggen, als hij met ons mee kon kijken. Een ander aspect zou hem waarschijnlijk meer bekoord hebben en dat is de handelswaarde van een adder in deze tijd. Kon hij toen wellicht ongeveer 50 centimes krijgen voor een levend exemplaar in Marseille, dat is nu wel anders. Toen ik in 2012 de Slangendag in Houten bezocht, maakte ik een rondje langs de gifslangen in de daarvoor bestemde zaal. Bij één van de drukbezochte tafels werd een roodbruine Aspisadder aangeboden (type Limousin) voor de lieve som van 200 euro. Dat is een bedrag waar Chollet wel van onder de indruk zou zijn geraakt en hij was waarschijnlijk graag met zijn vangst naar Nederland gekomen.

charmer; He strokes them, they curl around his neck, his arms, without any danger'.
Sun! Sun!

Nowadays

The number of adders that Chollet could catch at that time, in just over a week, is nowadays inconceivable and would make many long for a bygone era. In 2013 vipers were hunted in the south of the Creuse, a sparsely populated department, part of the Limousin region in Central France. Two students of the Van Hall Larenstein High School in Leeuwarden, closely examined the occurrence of the adder (*Vipera berus*) and the asp viper (*Vipera aspis*) in this area. During three months, they caught fifty adders and twenty asp vipers. They even appeared on French television (France TV3) this report can be seen on the website of Nature Tigouleix, based in Saint-Agnant-près-Crocq. (<http://www.tigouleix.nl/ondopeningspagina.html>).

A total of seventy adders from two men in three months is not a number that would keep Chollet awake, if he were here with us. Another aspect would have probably attracted him more, and that is the commercial value of an adder today. In his time he would have probably got about 50 centimes for a live specimen in Marseille, nowadays things are different. When I visited the Snake Day in Houten in 2012, I observed the venomous snakes in the appropriate hall. A reddish brown asp adder (type Limousin) was offered for 200 euro at one of the crowded tables. That is an amount that would impress Chollet and he would probably be happy to come to modern day Netherlands with his catch!

Translation into English: Sander van Tongeren.
English corrections: dr. Lawrence Smith.